

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
<http://www.minjust.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00015622

**Народному депутату України
Бублику Ю.В.**
вул. Грушевського, буд. 5,
м. Київ, 01008

11.10.2017 № 6337/1035-0-2-17/1-17

На № _____

Шановний Юрію Васильовичу!

У відповідь на Ваш запит від 20.09.2017 № 330/06, оголошений на засіданні Верховної Ради України 22.09.2017, стосовно тривалого невиконання державними органами судових рішень, включаючи рішення Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд), зокрема у справі «*Онопко проти України*», в межах компетенції повідомляємо про таке.

Онопко скаржилася до Європейського суду за пунктом першим статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на тривалість та несправедливість обох проваджень у її справах та за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції у зв'язку з тим, що держава не забезпечила її сім'ю житлом.

02.02.2012 Європейський суд ухвалив остаточне рішення у справі «*Онопко проти України*» (заява № 39878/05). У цьому рішенні Європейський суд встановив порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з незабезпеченням національними судами розгляду справи за позовом, поданим в 2002 році, в розумний строк (тобто виключно через надмірну тривалість судового провадження).

Водночас Європейський суд, розглянувши скарги заявниці, зокрема за статті 1 Першого протоколу до Конвенції щодо незабезпечення житлом, у своєму рішенні зазначив, що з огляду на всі наявні в його розпорядженні матеріали ці скарги заявниці не виявляють жодних ознак порушень прав і свобод, гарантованих Конвенцією та протоколами до неї, та відхилив їх у зв'язку з неприйнятністю.

Відповідно до резолютивної частини зазначеного рішення Європейського суду держава-відповідач протягом трьох місяців мала виплатити заявниці такі суми, конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

2400 (дві тисячі чотириста) євро відшкодування моральної шкоди разом з будь-яким податком, який може бути стягнуто із зазначеної суми;

7 (сім) євро компенсації судових витрат разом з будь-яким податком, який може бути стягнуто із зазначеної суми.

Тобто відповідно до рішення Європейського суду у справі *«Онопко проти України»* держава не була зобов'язана забезпечити заявницю квартирою.

Відшкодування у розмірі _____ грн (еквівалент _____ євро) було перераховано Онопко _____ платіжним дорученням Міністерства юстиції України від 10.04.2012 № 475.

Враховуючи наведене, 12.04.2012 державним виконавцем винесено постанову про закінчення виконавчого провадження по виконанню рішення Європейського суду у справі *«Онопко та інші проти України»*, в якій зазначено, що вказане рішення Європейського суду виконано фактично у повному обсязі згідно з виконавчим документом.

Тобто державні органи під час виконання рішення Європейського суду у справі *«Онопко проти України»* діяли лише в межах повноважень, а також у спосіб, передбачений статтею 19 Конституції України та законами України.

Крім того, звертаємо Вашу увагу, що рішення у справі *«Онопко проти України»* входить до групи справ *«Світлана Наumenко проти України»*, яка стосується надмірної тривалості цивільного провадження.

Стосовно виконання рішення Європейського суду у справі *«Хворостяной та інші проти України»* повідомляємо, що вказане рішення входить до груп справ *«Юрій Миколайович Іванов та інші проти України»* та *«Жовнер проти України»*.

Принагідно зазначаємо, що 15 жовтня 2009 року було ухвалено «пілотне» рішення Європейського суду у справі *«Юрій Миколайович Іванов проти України»* (заява № 40450/04). У цьому рішенні Європейський суд дійшов висновку, що порушення прав, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція), свідчать про наявність в Україні системної проблеми щодо тривалого невиконання рішень національних судів. Саме невиконання рішень національних судів в Україні призводить до збільшення кількості відповідних заяв до Європейського суду. Варто підкреслити, що на цей час у зв'язку з відсутністю прогресу у вирішенні цієї проблеми група справ щодо невиконання судових рішень в Україні продовжує бути найбільш масштабною і налічує тисячі заявників.

З метою запровадження дієвого механізму виконання рішень національних судів Верховною Радою України було прийнято Закон України *«Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»* (набрав чинності 01.01.2013). Згідно з цим Законом у разі невиконання відповідними боржниками рішень судів держава зобов'язується виконати їх за рахунок коштів державного бюджету. З метою поширення відповідних гарантій на рішення, ухвалені до набрання

чинності цим законом, 19.09.2013 до Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» були внесені відповідні зміни. Крім того, прикінцеві положення Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо виконання судових рішень» передбачали забезпечення проведення протягом одного року з дня набрання чинності вказаним Законом інвентаризації заборгованості з виплат за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою, ухваленими на підставі правовідносин, що мали місце до набрання чинності Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень».

На виконання вимог згаданого Закону Міністерством юстиції України було проведено інвентаризацією відповідної заборгованості. Разом з тим у зв'язку з відсутністю достатніх коштів на фінансування видатків на виконання рішень національних судів з державного бюджету державою було запропоновано альтернативний спосіб виконання рішень суду за рахунок фінансових казначейських векселів згідно з статтею 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік». По суті фінансовий казначейський вексель є бюджетним зобов'язанням, виконання якого здійснюється відповідно до бюджетного законодавства. Такий спосіб виконання рішень може застосовуватись лише після добровільного звернення стягувача з відповідною заявою.

Разом з тим з метою вжиття заходів загального характеру на виконання рішень Європейського суду у справі *«Юрій Миколайович Іванов проти України»/група справ «Жовнер проти України»* та формування пропозицій щодо вирішення проблем та можливих шляхів удосконалення національних інституційних та процедурних механізмів виконання рішень Європейського суду 21.06.2017 відбулась нарада стосовно вирішення системної проблеми невиконання рішень національних судів в Україні, яка перебуває під посиленням наглядом Комітету міністрів Ради Європи, під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі за участю Міністра юстиції України, Урядового уповноваженого, представників Секретаріату Кабінету Міністрів України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Пенсійного фонду України та Державної казначейської служби України.

У ході зазначеної наради було вирішено підтримати пропозицію Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі, Міністра юстиції України та Урядового уповноваженого стосовно необхідності утворення міжвідомчої робочої групи щодо врегулювання питання невиконання рішень національних судів, завданням якої буде:

облік та проведення аналізу рішень національних судів щодо заборгованості держави;

розроблення стратегії стосовно врегулювання питань невиконання рішень національних судів та оперативних заходів щодо усунення існуючих проблем виникнення заборгованості.

За результатами наради Міністерством юстиції було розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення міжвідомчої робочої групи з вирішення проблемних питань, пов'язаних із виникненням заборгованості держави за рішеннями судів».

09.08.2017 Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову «Про утворення міжвідомчої робочої групи з вирішення проблемних питань, пов'язаних із виникненням заборгованості держави за рішеннями судів» № 591.

Водночас повідомляємо, що перше засідання міжвідомчої робочої групи відбулося 10.10.2017.

З повагою

**Заступник Міністра юстиції України –
Уповноважений у справах
Європейського суду з прав людини**

Іван ЛІЩИНА